

Kaj Leo Holm Johannesen
Løgmaður

Endamálið við hesum kunningarriti er at kunna um mál á uttanríkispolitiska økinum. Tilgongdir á uttanríkispolitiska økinum eru drúgvur, og ofta gongur long tíð frá tí, at eitt mál er byrjað, til lögtingið ella uttanlandsnevndin frættir aftur um málið. Kunningarritið er ein roynd at bøta um hetta.

Í landsstýrinum stendur løgmaður fyri altjóða viðurskiftum og í hesum sambandi eisini samskiptinum við lögtingið og uttanlandsnevndina. Tvey frávik eru í hesi meginreglu: Landsstýrismaðurin í fíggiarmálum varðar av skattaavtalu, og landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum stendur fyri árligu sáttmálunum um fiskirættindi. Nevnast kann eisini, at landsstýriskvinnan í almannamálum tekur sær av norðurlandamálum.

Tað gleðir meg, at Fíggiarmálaráðið, Fiskimálaráðið og Løgmansskrivstovan eru gingin saman um hetta kunningarritið.

Næsta stigið verður at gera eina uttanríkispolitiska frágreiðing til lögtingið, ið kannar breitt um mál av uttanríkispolitiskum slagi. Frágreiðingin fer eisini at fevna um mál, ið onnur enn nevndu aðalráð arbeiða við, og sum hava markamót móti útlandinum.

Kunningarritið er serliga ætlað lögtinginum. Tað er tó orðað við almannakunngerð í huga. Henda kunningin kemur afturat ráðfærslu, samráði og øðrum formligum samskipti millum landsstýri og lögting. Ítøkilig mál verða tískil rættiliga alment lýst.

Vónandi kveikir kunningin áhugan fyri at seta seg neyvari inn í eitt ávíst evni. Tingfólk eru vælkomn at venda sær til undirritaða, landsstýrisfólkini ella fyrisitingina um upplýsingar. Eisini kann hugsast, at tingfólk brúka tey amboð, ið stýris- og tingskipanin geva teimum, við at seta spurningar ella biðja landsstýrisfólk koma í samráð.

Í yvirtiknum málum hevur landsstýrið uttanríkispolitiskt málsræði. Men føroyskir myndugleikar eiga eisini týðandi leiklut í málum, sum ríkismyndugleikarnir formliga varða av. Kravið um landgrunn uttanfyri 200 fjórðingar er dømi um tað. Uttanríkistænasta landsstýrisins stendur á odda fyri sendinevndini til ST. Annað dømi er frágreiðingar um mannarættindi. Danska Uttanríkisráðið stendur fyri arbeiðinum, men føroyskir myndugleikar lýsa føroysk viðurskipti.

Sjálvur eri eg sannførdur um, at føroysk áhugamál verða best røkt, tá ið føroyskir myndugleikar eru við í málsgongdini.

Innihaldsvirlit

HANDILSSÁTTMÁLAR	2
FISKIVEIÐIAVTALUR	3-5
DUPULTSKATTAAVTALUR	6
NORÐURLANDASAMSTARV	7
SALTFISKUR & POLYFOSFAT	8
LANDGRUNSMÁLID	9
ARKTIS & FØROYAR	10-12
ST MANNARÆTTINDI	13-14
ÚTFLUTNINGSFRAMI	15-16
SENDISTOVAN Í BRÚSSEL	17-18

Í samstarvi við

Fiskimálaráðið & Fíggiarmálaráðið

Løgmansskrivstovan 2013

Ritstjórn: Herálvur Joensen, *Ritstjóri*, Páll Nolsøe, Birta Nolsø, Janet S. Nørregaard og Petur Alberg Lamhauge.

Samskipan, umbróting og rættlestur : Birta Nolsø, Ernst S. Olsen og Leivur Langgaard í samstarvi við toymini í uttanríkistænastuni, Fiskimálaráðið, Fíggiarmálaráðið og Sendistovuna í Brússel

Handilssáttmálar

Føroyar hava í løtuni fríhandilssáttmálar við ES og EFTA-londini Ísland, Noreg og Sveis. Fýra sáttmálar við tilsamans 30 lond. Fríhandilssáttmálar hava til endamáls at betra um marknaðaratgongd og taka burtur forðingar fyri samhandli, innan ávísar vørubólkar og tænastrur, sum partarnir semjast um.

Umframt fríhandilssáttmálarnar hava Føroyar ein Most Favored Nation (MFN) sáttmála við Russland, ið kom í gildi í 2006. Í staðin fyri at vera ein handilssáttmáli, er hetta ein sáttmáli, ið gevur Føroyum eina serstöðu á russiska marknaðinum. *Most Favoured Nation* meginreglan í WTO sigur, at allar sømdir, eitt land veitir einum øðrum, skulu galda fyri øll WTO-lond. Sáttmálin kom í gildi, hóast Russland ikki var limur í WTO.

Eurasiska tollsamgongan

Í 2011 varð útflutt fyri góðar 420 mió. kr. til Russlands. Laksur og uppsjóvarfiskur standa fyri meginpartinum av hesum útflutningi. Seinastu umleið tíggu árinum hevur tætt vinnuligt samband verið millum fleiri føroyskar fyrirtøkur og reiðarar í Murmansk, Arkhangelsk og Kaliningrad. Serliga hava nógvu russisku skipini á okkara leiðum verið málbólkar hjá føroyskum útflutningsfyrirtøkum.

Tað hevur stóran búskaparligan týðning, at føroyskar útflutningsfyrirtøkur fáa somu treytir á russiska marknaðinum sum kappingarneytar úr Noregi og Íslandi. Sum er, sær út til, at føroysku fyrirtøkurnar ikki eru verri stillaðar, hóast summar heilsufrøðiligar forðingar eru, ið hini londini tó eisini dragast við. Av teimum 30 londunum, ið vilja hava ein sáttmála við tollsamgonguna, standa EFTA londini

Vinnuligir áhugabólkar settu fyrri nøkrum árum síðani fram ynski um, at Føroyar gera handilsavtalar við lond, har marknaðurin fyri fiskavørur er í stórum vøkstri. Í hesum høpi hava serliga Russland, Ukraina, Hvítarussland, Turkaland og Brasilia verið nevnd.

Í fleiri ár hevur verið roynt at fáa í lag fríhandils-sáttmála við Russland. Nýliga eru Russland, Kasakstan og Hvítarussland gingin saman í Eurasisku tollsamgonguna og neyðugt er at samráðast við Eurasian Economic Commission, ið er samráðingarnevndin hjá øllum trimum londunum. Eisini er samband við Ukraina um at gera ein fríhandilssáttmála landanna millum. At gera slíkar sáttmálar er sum oftast ein drúgv tilgongd.

Heimamarknaðurin í Føroyum er lítil, og tí eru Føroyar aloftast ikki eitt land, sum onnur lond hava fremst í hugarum at gera sáttmálar við.

frammarlaga í røðini. Russland hevur boðað frá, at tað ikki er áhugað í at gera sáttmálar við onnur lond, fyrr enn spurningurin um limskap í WTO er uppá pláss.

Formliga er limskapurin nú veruleiki, men innan-hýsis í Russlandi eru nógvur súðir eftir at syfta, bæði politiskt og vinnuliga. Summir geirar av russiska vinnulívinum hava higartil verið vardir av tollmúrum. Hugsast kann, at russiska stjórnin vil geva sínum vinnulívi tíð at tillaga seg broyttu kappingartreytirnar. Roknast kann tí við einari drúgv-ari tilgongd, áðrenn ein móguligur sáttmáli verður veruleiki.

Meirvitan

Føroyskur útflutningur til Russlands er vaksin úr 115.396.000 kr. í 2006 til 420.074.000 kr. í 2011. Í prosentum er talan um ein vøkstur uppá 264%.

Eurasiska tollsamgongan

Lond: Hvítarussland, Kasakstan og Russland
Fólkatal: 167 mió.
BTÚ: 1.681 mia. USD
Smásølumarknaður (retail): 582 mia. USD

Ukraina

Fólkatal: 45 mió.
BTÚ: 183 mia. USD
Smásølumarknaður (retail): 72 mia. USD

Leinkjur *

[Handilssáttmálar](#)
[Most Favored Nation Sáttmálar](#)

* trýst á Ctrl. + trýst við músini fyri at lata upp

Ukraina

Pelagiska vinnan og alivinnan hava sett ynski fram um, at Føroyar og Ukraina gera eina avtalu. Avtalan skal tryggja føroyskum útflytarum í minsta lagi somu treytir á ukrainska marknaðinum, sum teirra kappingarneytum úr EFTA og ES.

Handilstoymið í Uttanríkistænastuni hevur, við støði í omanfyri nevnda ynski, tikið hetta málið upp og hevur havt samband við Ukraina síðani miðskeiðis í 2010. Ukraina og EFTA skrivaðu undir eina fríhandilsavtalu í juni 2010. Avtalan varð sett í gildi tvey ár seinni.

Áki Johansen, ráðgevi
Toymisleiðari fyri útflutningsframa
akij@tinganes.fo

Føroyar hava gjørt trýggjar sínámillum fiskiveiðiavtalur við onnur lond fyri 2013. Avtalurnar eru við ávikavist Russland, Grønland og Ísland. Eingin fiskiveiðiavtala er gjørd millum Føroyar og Noreg og Føroyar og ES í 2013. Hetta tí at Noreg og ES síðani 2011 hava noktað at gera sínámillum fiskiveiðiavtalu við Føroyar. Grundgeving teirra er, at eingin avtala er gjørd um fiskiskapin eftir makreli.

Føroyar – Russland

Árligu fiskivinnusamráðingarnar millum Føroyar og Russland vórðu hildnar í Moskva í døgnum 28. og 29. november 2012. Hetta varð 36. fundurin í nevdini.

Síðani Føroyar og Russland miðskeiðis í sjevti-árunum fóru undir eitt skipað fiskiveiðisamstarv, hava Føroyar latið Russlandi serliga svartkjaft, men eisini makrel í føroyskum sjógvi, aftur fyri møguleikan at fiska tosk og hýsu í russiska partinum av Barentshavinum. Samráðingarnar seinastu árin hava verið truplar, tí svartkjaftastovnurin hevur verið illa fyri, og Føroyar hava tí havt avmarkaða nøgd av svartkjafti at lata russum í býti. Svartkjaftastovnurin hevur nú ment seg, og veiðitilmælini eru meira jalg.

Tí bar til at ganga einum russiskum ynski á mæti um at hækka svartkjaftakvotuna í føroyskum sjógvi í 2013. Afturfyri bar til hjá Føroyum at fáa lut í økingini av toskakvotuni í Barentshavinum. Toskastovnurin í Barentshavinum er væl fyri. Heildarkvotan í 2013, ásett av Noreg og Russlandi, er á einum søguliga høgum støði.

Úrslitið av samráðingunum var, at føroysku veiðimøguleikarnir í russiskum sjógvi, bæði tá talan er um botnfisk og rækjur, øktust munandi. Føroyska toskakvotan í russiskum sjógvi í 2013 er 20.000 tons, 4.800 tons fleiri í mun til undanfarna árið. Føroyska hýsukvotan í 2013 er óbroytt í mun til 2012, tilsamans 2.000 tons. Rækjukvotan í russiskum sjógvi er 4.000 tons í ár. Hetta eru 3.000 tons fleiri í mun til kvotuna í 2012. Føroysku rækjuskipini hava havt góðan fiskiskap í russiskum sjógvi í 2012.

Russisk skip hava í 2013 møguleika fyri at veiða 75.000 tons av svartkjafti og 13.500 tons av makreli í føroyskum sjógvi. Í mun til avtaluna í 2012 er talan um eina øking á 25.000 tons av svartkjafti og 500 tons av makreli.

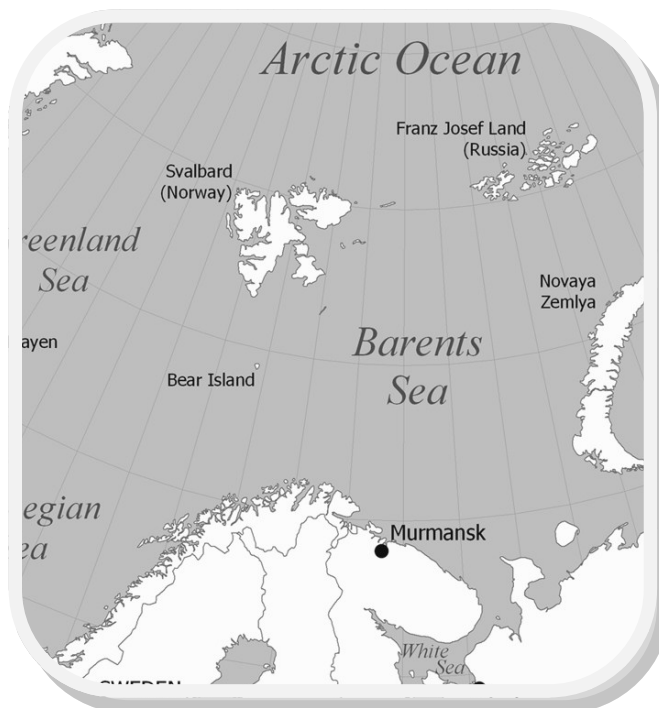
Fiskiveiðiavtalan millum Føroyar og Russland fyri 2013 sæst á heimasíðuni hjá Fiskimálaráðnum www.fisk.fo

Meirvitan

Fiskiveiðisamstarvið millum Føroyar og Russland er grundað á rammusáttmála, undirskrivaður í Tórshavn 27. november 1977. Sáttmálin, sum varð gjørdur við táverandi Sovjetsamveldið, kom formliga í gildi 16. mai 1978.

Samstarvið, sum nú hevur 35 ár á baki, er grundarlagið undir verksmiðjutrolarunum, sum royna í Barentshavinum. Hóast trolararnir kunnu troyta aðrar møguleikar enn Barentshavið, so eru tað veiðumøguleikarnir í russiskum sjógvi, sum eru høvudsgrundarlagið hjá skipunum.

Fundirnir í felags russisku-føroysku fiskivinnunevdini verða hildnir annaðhvørt ár í Russlandi og annaðhvørt ár í Føroyum. Tað mest týðandi málsevið undir samráðingunum er sínámillum fiskiveiðimøguleikar fyri komandi árið. Harumframt verða viðurskifti viðvíkjandi fiskastovnunum umrødd, veiðihagtøl verða lögð fram, og teknisk viðurskifti um fiskiskap og fráboðanarskipanir verða umrødd og avtalað. Somuleiðis verður vísindaligt samstarv avtalað, og møguligt vinnuligt samstarv í mun til fiskivinnu verður umrøtt.

Føroyar – Grønland

Avtalan 2013

Árligu samráðingarnar um eina fiskiveiðiavtalu millum Føroyar og Grønland vóru í Keypmannahavn 6. og 7. desember 2012.

Fiskiveiðiavtalan fyri 2013 fevnir um somu fiskasløg og er á nakað sama støði sum undanfarin ár. Føroysku botnfiskakvoturnar í grønlenskum sjógvi eru óbroyttar. Føroysku svartkalvakvoturnar í Eysturgrønlandi og í Vesturgrønlandi í 2013 eru ávíkavist 275 tons og 100 tons, og nøgdin av toski í Eysturgrønlandi er 255 tons. Harumframt kunnu føroysk rækjuskíp gera fiskiroyndir á norðaru leiðunum í Eysturgrønlandi, avmarkað til 100 tons.

Grønland hevur 2.050 tons av norðhavssild at fiska í føroyskum sjógvi. Hetta er 300 tons minni enn í 2012. Eitt grønlenskt línuskip kann royna eftir botnfiski í føroyskum sjógvi í upp til 60 dagar. Harumframt hevur Grønland atgongd at veiða 2.000 tons av svartkjafti, sum Grønland fær tillutað gjøgnum NEAFC, í føroyskum sjógvi.

Føroyar og Grønland eru saman við Íslandi strandarland, hvat viðvíkur kongafiski í Irmingarhavinum og svartkalva í Norðuratlantshavi. Umsitingin av hesum fiskastovnum er tískil eitt mál av felags áhuga, sum londini eisini nýttu høvi til at umrøða á fundinum. Fiskiveiðiavtalan millum Føroyar og Grønland fyri 2013 sæst á www.fisk.fo.

Meirvitan

Fiskiveiðisamstarvið millum Føroyar og Grønland er grundað á rammusáttmála millum Føroyar og Grønland, ið varð undirskrivaður í Tórshavn 27. mai 1997. Fiskiveiðisamstarvið landanna millum gongur tó longur aftur.

Samsvarandi rammusáttmálanum skulu partarnir á hvørjum ári endurskoða verandi avtalu og møguleikar til tess at víðka og betra samstarvið fyri komandi árið. Partarnir skulu eisini umrøða fiskiskapin hjá hvørjum øðrum umframt verandi samstarv millum londini í millumlanda fiskiveiðufelagsskapum sum NEAFC (North East Atlantic Fisheries Commission) og NAFO (Northwest Atlantic Fisheries Organisation).

Møguleikin fyri vinnuligum samstarvi millum føroyskar og grønlenskar fiskivinnufyrirtekur verður vanligi umrøddur undir samráðingunum.

Fyri Føroyar er royndarveiðan eftir toski í Eysturgrønlandi við hjáveiðu av svartkalva áhugaverd. Grønland hevur áhuga í at fiska burturav føroysku kvotuni av norðhavssild. Harumframt verður spurningurin um rækjufiskiskap á 3L økinum við Flemish Cap eisini umrøddur, og serstøk avtala gjørd.

Árliga fiskiveiðuavtalan er lítil í vavi, hvat kvotabýti viðvíkur. Avtalan er tó grundarlag undir týðandi samstarvi landanna millum.

Føroyar undirrita fiskiveiðiavtalurnar 2013 við ávíkavist Grønland og Russland.

Føroyar – Ísland

Avtalan 2013

Á fundi í Reykjavík 15. februar 2013 komu landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum, Jacob Vestergaard, og íslenski starvsbróðir hansara, Steingrímur J. Sigfusson, ásamt um sínámillum fiskiveiðirættindini millum Føroyar og Ísland fyri 2013. Avtalan er á sama støði sum í 2012.

Føroyska botnfiskakvotan undir Íslandi er 5.600 tons tilsamans, harav 1.200 tons kunnu vera toskur. Beinleiðis fiskiskapur eftir kalva og svartkalva er ikki loyvdur.

Føroyska lodnukvotan fyri vertíðina 2013/2014 er 30.000 tons, um heildarkvotan verður 500.000 tons ella meir. Verður heildarkvotan minni enn hetta, verður føroyska kvotan 5% av heildarkvotuni. Føroysk skip kunnu virka $\frac{2}{3}$ av kvotuni til matna, men eftir 15. februar er hetta lutfall avmarkað til $\frac{1}{3}$. Er kvotan undir 500.000 tons, kunnu $\frac{3}{4}$ tilsamans virkast til matna, men eftir 15. februar tó ikki meir enn $\frac{1}{3}$ av kvotuni. Hetta er óbroytt í mun til avtaluna í 2012.

Føroyar hava í fleiri ár gjørt vart við sína misnøgd um, at Ísland setir treytir fyri, hvussu føroysk skip gagnnýta sína kvotu – antin til framleiðslu til matna umborð ella til framleiðslu til matna aðrastaðni enn í Íslandi.

Ísland tók kortini ikki undir við føroyska sjónarmiðinum. Føroyar boðaðu tí á fundinum frá, at málið fer at verða tikið upp aftur við seinni høvi.

Íslenska makrelkvotan í føroyskum sjógvum í 2013 er 1.300 tons, og kvotan av aðrari sild enn norðhavssild er óbroytt 2.000 tons.

Semja var um at halda fram við skipanunum, ið geva skipum atgongd at fiska ávikavist norðhavssild og svartkjaft hvør hjá øðrum. Íslenskt skip kunnu fiska sínar kvotur í føroyskum sjógvum og føroysk skip sínar kvotur í íslenskum sjógvum.

Partarnir umrøddu onnur mál av felags áhuga, eitt nú strandarlandasamráðingarnar um makrel, norðhavssild og svartkjaft. Ráðharrarnir kunnaðu hvønn annan um teirra støðu í hesum málum. Ráðharrarnir umrøddu støðuna viðvíkjandi kongafiski í Irmingarhavinum og í Norðurhøvum. Eisini tosaðu teir um støðuna viðvíkjandi svartkalva í Norðurhøvum, har Føroyar og Ísland saman við Grønlandi eru strandarland. Ísland og Grønland hava nýliga gjørt avtalu sínámillum um svartkalva. Føroyar nýttu høvið at gera viðmerkingar hesum viðvíkjandi. Víst var á, at Føroyar hava rættindi sum strandarland, tá talan er um svartkalvan, og at Ísland og Grønland eiga at taka atlit til hesi.

Meirvitan

Føroysk skip hava fiskað við Ísland frá tí degi, at føroysk fiskivinna flutti seg frá útróðri til havfiskiskap. Ísland setti sítt fiskimark til 12 fjórðingar í sekstíárnum, og í 1972 flutti Ísland markið út á 50 fjórðingar og síðani út á 200 fjórðingar í 1976. Beinanvegin í sekstíárnum vórðu avtalar gjørdar við Ísland, sum góvu føroyskum skipum framhaldandi rætt at fiska botnfisk í íslenskum sjógvum.

Fiskiveiðisamstarvið millum Føroyar og Ísland hevur upprunaliga verið merkt av, at føroysk skip hava fingið rættindi at fiska í íslenskum sjógvum, uttan at íslenskt skip hava fingið samsvarandi rættindi í føroyskum sjógvum. Avtalurnar hava staðfest serligu bondini, sum knýta Føroyar og Ísland saman.

Fiskiveiðisamstarvið millum Føroyar og Ísland er grundað á avtalu millum Ríkisstjórn Íslands og Føroya Landsstýri frá 1976. Avtalan varð endurskodað í 1984. Samsvarandi hesi avtalu er meginreglan, at Ísland, eftir samráðingar millum føroyskar og íslenskar myndugleikar, ásetir mest loyvdu veiðinøgd av botnfiski hjá føroyskum skipum hvørt ár.

Samstarvið er seinni víðkað til, umframt botnfisk, eisini at fevna um samráðingar um sínámillum rættindi at fiska uppsjóvarfisk.

Í tí sambandi hava Føroyar rætt til eina kvotu av lodnu í íslenskum sjógvum. Harumframt hava føroysk og íslenskt

skip atgongd at fiska strandarlandakvotur av norðhavssild og av svartkjafti í ávikavist íslenskum og føroyskum sjógvum.

Á hvørjum ári er fundur millum fiskimálaráðharrarnar í báðum londunum. Her verður samstarvið landanna millum avtalað. Eingin semja verður undirskrivað á fundinum, og úrslitið verður avgreitt við brævaskifti aftaná. Viðvíkjandi botnfiski í íslenskum sjógvum sendir íslenski fiskimálaráðharrin landsstýrismanninum eitt skriv. Í skrivinum boðar hann frá, hvørjar fiskimøguleikar Ísland er sinnað at lata føroyskum skipum í árinum.

Viðvíkjandi uppsjóvarfiskasløggunum sendir uttanríkisráðharrin hjá vertslandinum uttanríkisráðharranum í hinum landinum eitt bræv. Brævið er orðað sum ein semja, sum uttanríkisráðharrin síðani váttaar.

Nú lögmaður aftur umsitur uttanríkismál, er tað hann, sum formliga staðfestir semjuna vegna Føroyar.

Føroyskur fiskiskapur undir Íslandi hevur frá fyrsta upphavi havt stóran týðning fyri føroyska fiskivinnu. Samstarvið er háttað so, at talan er burturav um føroysku línuskipini og uppsjóvarflotan.

Janet S. Nørregaard, fulltrúi
Fiskivinnustovan
Janet.Nørregaard@fisk.fo

Stutt um dupultskattaavtalur

Dupultskattaavtalur tryggja, at dupultur skattur ikki verður goldin, tá ið borgarar arbeiða í øðrum landi enn har, teir eru heimahoyrandi. Stóran týdning hevur tað eisini, at dupultskattaavtalur skapa greid-leika. Greidleiki er neyðugur, um farið verður í annað land at arbeiða, reka vinnu, ella gera íløgur.

Tað sama er galdandi fyri útlendingar, ið koma higgar at arbeiða, reka vinnu ella gera íløgur. Skulu íløgur gerast í einum landi, hevur støðið á vinnings-býtisskattinum eina týðandi ávirkan á avgerðina um eina framtíðar íløgu.

Tað eru tveir ymiskir hættir hjá Føroyum at fáa dupultskattaavtalur við onnur lond.

1. *Føroyar gera beinleiðis avtalu við viðkomandi land.*
2. *Føroyar gerast avtalupartur av dupultskatta-avtaluni, ið Danmark hevur við viðkomandi land.*

Verandi dupultskattaavtalur

Føroyar hava beinleiðis avtalur við hesi lond:

- Norðurlond (multilateral dupultskatta- og hjálpiavtala millum Danmark, Føroyar, Finnland, Ísland Noreg og Svøríki).
- Grønland
- Stóra Bretland
- Aruba
- Bermuda
- British Virgin Islands
- Cayman Islands
- Guernsey
- Isle og Man
- Jersey
- Niðurlendsku Antillurnar

Føroyar eru partur av avtalu, ið Danmark hevur við hesi lond:

- India
- Schweiz
- OECD hjálparavtala

Sum liður í eini OECD verkætlan, eru avtalur eisini gjørdar við eina røð av smátjóðum um útflyggjan av upplýsingum.

Petur Alberg Lamhauge, ráðgevi
Fíggjarmálaráðið
pal@fmr.fo

Samráðingar

Arbeitt verður í lýtuni við at útvega Føroyum dupultskattaavtalur við Týskland, Holland, USA, Kanada og Brasil. Harnæst verður arbeitt við at gera broytingar viðvíkjandi Íslandi í felags norðurlendsku avtaluni.

At enda er ætlanin at taka samráðingar upp við Grønland um endurskoðan av føroysku-grønlandsku avtaluni, og seinni er ætlanin eisini at fara undir samráðingar við Noreg um broytingar.

Meðan føroyska vinnan leggur stóran dent á at fáa dupultskattaavtalur við flest mógulig lond skjótast gjørligt, er tað uppgávan hjá landsstýrismanninum at tryggja, at hesar avtalur ikki verða ov dýrar fyri almennu kassarnar.

Í lýtuni eru tað nógv fleiri føroyingar í starvi uttanlands, enn tað eru útlendingar, ið arbeiða í Føroyum. Hyggja vit hinvegin at íløgum, so eru útlendsku íløgurnar í Føroyum munandi størri enn føroysku íløgurnar uttanlands. Hesi viðurskifti gera samráðingarstøðuna hjá Føroyum trupla. Orsøkin er, at tá talan eru um arbeiði, er meginreglan í dupultskattaavtalum hon, at tað er arbeiðslandið, ið eigur fyrsta rættin at skatta. Hinvegin, tá talan er um íløgur, er meginreglan hon, at tað er bústaðarlandið hjá íleggjaranum, ið eigur fyrsta rættin at skatta.

MR-FINANS

Norðurlenska samstarvið á fíggjar- og búskapar-økinum er undir leiðslu av norðurlendsku fíggjarmálaráðharrunum og nevnist MR-FINANS.

Fíggjarmálaráðharrin luttekur á tveimum árligum fundum í MR-FINANS. Annar fundurin verður vanliga hildin í samband við sessiónina hjá Norðurlanda-ráðnum.

Frá vinstru: Steingrímur J. Sigfússon, íslenskur vinnuáráðharr, Jørgen Niclasen, fíggjarmálaráðharr, og Katrin Juliusdóttir, íslenskur fíggjarmálaráðharr.

Norðurlenska tingmannasamstarvið byggir á fólksligt grundarlag. Fyrimunirnir við friðarligum samstarvi vóru eyðsýndir, og tí gjørdur londini av at stovna Norðurlandaráðið í 1952. Ráðið arbeiðir fyri felags áhugamálum og fyri at beina burtur forðingar fyri samhandli og samstarvi annars.

Norðurlenska Ráðharraráðið (NMR) varð stovnað í 1971. Tá fekk ráðið pengar at ráða yvir og kundi fígga mál og verkætlanir av ymiskum slagi. Føroyar luttaka í m.ø. stuðulsskipanum, gransking og verkætlanum, sum NMR fíggar heilt ella lutvíst. Norðurlandasamstarvið kann eisini brúkast sum lovfjøl til víðari altjóða samstarv, um arbeitt verður miðvíst eftir hesum.

Annika Olsen,
landsstýrskvinna og
samstarvsráðharri, umboðar
Føroyar í MR-SAM, meðan
Petur Petersen, deildarstjóri
á Løgmannsskrivstovuni, er
føroyskt NSK-umboð.

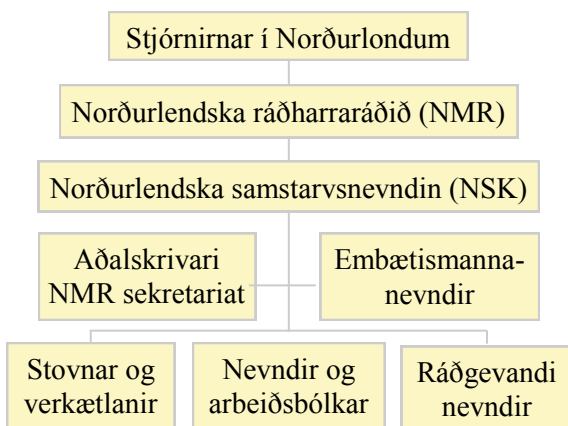
Norðurlandamót

NMR er samansett av fleiri fakráðum. Fyri hvørt fakøki er ein embætismannanevnd (EK), har limalondini eru umboðað. Norðurlandatoymið á Uttanríkistænastuni arbeiðir fyri at tryggja, at føroyska luttøkan í EK høpi verður so munadygg sum gjørligt. Tað er í lýtuni ymiskt, hvussu føroysk luttøka verður gagnnýtt í teimum ymisku ráðunum. Tí er ein samstarvsbólkur stovnaður, nevndur Norðurlandamótið.

Endamálið er, at føroyskir EK limir kunnu hittast javnan og eftir tørvi. Virkin, miðvís og væl samskipað luttøka setir krøv til virksemi og hugburð. Hetta er samstundis neyðugt, um úrtøkan í norðurlandasamstarvi skal geva mest møguligt av sær.

Fyrsta Norðurlandamótið kom saman tíðliga í 2013.

Norðurlenska samstarvsskipanin

MR-SAM og NSK

Samstarvsráðharrarnir (MR-SAM) hava ábyrgdina av at samskipa og taka avgerðir um politikk og raðfestingar hjá ráðnum. Tvey stórmál, ið eru frammi, snúgvá seg um sparingar og um visjónskjak. Núverandi fíggjarkarmurin á knappar 990 mió. kr. skal minkast við 5% í 2014. Bæði MR-SAM og NSK seta tíð av á øllum fundum í 2013 at kjakast um visjónir fyri norðurlenskt samstarv.

Nordisk Samarbejdskomité (NSK) er ein embætismannabólkur, ið hevur samskipandi leiklut og virkar sum yvirskipað nevnd fyri sekretariatíð hjá NMR. NSK er eisini fremsti ráðgevi hjá MR-SAM, og tí hevur nevndin serligan týðning og ávirkan. Eitt nú játtar nevndin pening til ymiskt virksemi. Játtanin til Norðurlandahúsið verður m.a. viðgjørd her. "Hallo Norden"- skrivstovan á Bryggju-bakka er fíggað úr NMR.

Støða Føroya í norðurlenska samstarvinum er til viðgerðar í lýtuni, nú Álandsskjalið verður eftirmett. Arbeitt verður við at vinna undirtøku fyri at tryggja Føroyum mest møguliga ávirkan og fulla luttøku.

NPP

Økisgrunnar hjá ES arbeiða fyri vøxtur og virksemi millum øki ymsastaðni í samveldinum. Northern Periphery Programme (NPP) er ein slíkur grunnur, sum umfatar økini Svøríki, Finnland, Írland, Norðurírland og Skotland umframt ikki-ES londini Ísland, Føroyar, Grønland og partar av Noregi.

NPP miðsavnar seg um serligu avbjóðingarnar í norður-ES, útnorðurøkið og Arktis. Felagsavbjóðingar í økinum umfata eitt nú stórar frástøður, hart veðurlag og fámentar samfelagsskipanir. Endamálið er at fremja nýskapan og kappingarføri í útjaðaranum og burðadygga menning av lokalum tilfeingi.

Góðar 300 mió. kr. vóru tøkur í tíðarskeiðnum 2007 til 2013. Føroyar hava fingið játtað tilsamans 8,68 mió. kr. (til 2012), meðan føroyska íkastið, sum er játtað fram til og við 2013, er 6,6 mió. kr.

Í ár verður arbeitt við nýggjari virkisskrá, sum kemur at virka frá 2014-2020. Latið verður m.a. upp fyri møguleikanum at luttaka við einum býtislykli, sum sigur, at Føroyar lata 25% og ES letur 75%.

Dømi um føroyska luttøku í NPP-verkætlanum

Granskingardepilin fyri Økismenning, 1.601.000 kr.
Kunningarstovan í Havn, 471.500 kr.
Fuglafjarðar kommuna, 978.200 kr.
Havstovan, 1.285.000 kr.
Nærverkið, 1.372.350 kr.

Ernst S. Olsen, fulltrúi
Toymisleiðari fyri norðurlandamál
ernst@tinganes.fo

Saltfiskaframleiðarar í Føroyum hava í fleiri ár brúkt polyfosfat í viðgerðini av saltfiski. Fiskurin fær ein betri lit, eins og konsistensurin verður betri. Hetta ger, at betri prísur fæst fyri lidnu vørna.

Á sumri 2011 vóru ES myndugleikar á heilsufrøðiligari eftirlitsvitjan í Føroyum. Undir vitjanini varð staðfest, at polyfosfat varð brúkt í saltfiskaframleiðsluni.

Nakrar mánaðir seinni gjørdur ES myndugleikarnir vart við, at tað ikki er loyvt at nýta fosfat í saltfiskaframleiðslu sambært ES reglum. Boðað varð frá, at um føroysku myndugleikarnir ikki tóku stig til at steðga nýtsluni av polyfosfati í saltfiskaframleiðsluni beinanvegin, fór ES at seta tiltøk í verk í móti føroyskum saltfiskaútflutningi.

ES myndugleikar høvdu verið á líknandi eftirlitsvitjanum aðrastaðni og eisini har havt peikifingurin á lofti.

Føroyar fylgja boðum úr ES

Føroysk saltfiskavirki góvust við at brúka polyfosfat stutt eftir, at boðini um hetta komu úr Brússel. Hetta hevur havt óhepnar fylgjur við sær fyri virkini og føroyskan útflutning. Óviðgjørður saltfiskur vísir seg at vera truplari at selja, og marknaðarstøðan hjá okkara útflytarum er viknað.

Virkini vónaðu, at eitt mál um góðkenning av polyfosfati sum tilsetingarevni í saltfiskaframleiðsluni, ið longu var til viðgerðar í ES, fór at verða avgreitt innan stutta tíð. Í útgangsstøðuni varð tí hildið, at talan var um ein tíðaravmarkaðan trupulleika.

ES-nevndin metir ikki, at polyfosfat er vandamikið fyri brúkaran. Nevndin mælir tí til, at polyfosfat verður góðkent sum loyvt tilsetingarevni í saltfiskaframleiðslu.

Portugal drálar

Endaliga avgerðin um at loyva hesum skal tó formliga takast av heilsufrøðiligari nevnd, har øll ES limalondini hava umboð. Væntað varð, at málið fór at verða avgreitt í januar/februar 2012. Tíverri hevur tað ikki gingið, eins og væntað, og málið er enn ikki avgreitt.

Serliga Portugal hevur sett seg í móti, at polyfosfat verður loyvt sum tilsetingarevni í saltfiski. Nøkur lond stuðla Portugal, men flestu londini tykjast at vera samd við ES-nevndini. Tíverri hevur tað kortini eydnast Portugal at drigið málið út.

Uttanríkistænastan hevur, frá tí at málið tók seg upp í 2011, arbeitt við málinum í tøttum samstarvi við Vinnumálaráðið, Heilsufrøðiligu Starvsstovuna og Vinnuhúsið. Sendistovan í Brússel hevur havt nógva samskipti við ES myndugleikar um málið. Í løtuni samstarva sendistovurnar hjá Danmark, Noregi, Íslandi og Føroyum við tí fyri eyga, at londini, ið framleiða saltfisk, kunnu samskipa átøk fyri at ávirka ES myndugleikar til at avgreiða málið sum skjótast.

Í skrivandi stund ber illa til at spáa um, nær málið fær ein enda. Vit loyva okkum kortini at vóna, at tað arbeiðið, sum er lagt í hetta mál frá fleiri síðum, fer at geva úrslit, soleiðis at málið skjótt verður loyst á nøktandi hátt.

Í meira enn 500 ár hava norðbúgvar turkað og saltað fisk.

Flest øll hava sæð myndir av turkaðum klippfiski, sum fyrr varð breiddur út á helluna at turka.

Londini kring Miðjarðar- og Atlantshavið nýta klippfiskin í alskyns matgerð. Í Føroyum njóta vit saltfiskin bæði við døgurðaborðið og á matarstøðum í ymsum forvitnisligum útgávum.

Gunnar Holm-Jacobsen, ráðgevi
Toymisleiðari fyri handilssáttmálar
gunnarhj@tinganes.fo

Arbeiðið í Landgrunsnevndini

Sambært havrættarsáttmála Sameindu Tjóða skulu lond, ið meta seg hava rætt til landgrunnuttan fyri 200 fjórðingar frá grunnlinjunum, senda krøv síni til landgrunsnevnd Sameindu Tjóða. Nevndin er sett saman av 21 serfrøðingum, harímillum føroyska jarðfrøðinginum Martini V. Heinesen. Uppgávan er at kanna, um krøvini, ið lond seta fram, eru í samsvari við havrættarsáttmála Sameindu Tjóða.

Føroyska fyrireikingararbeiðið fór veruliga av bakkastokki í 2003, og eftir drúgt og umfatandi arbeiði við innsavnan av dátum og fyrireikingararbeiði av sjálvum jarðfrøðiligu og lögfrøðiligu framførslunum, varð fyrsta landgrunskrav Føroya uttanfyri 200 fjórðingar latið landgrunsnevndini 29. apríl 2009.

Kravið fevnir um áleið 88.000 ferkilometrar av landgrunni norðan fyri Føroyar.

Landgrunsnevndin skipar seg í undirnevndir fyri at viðgera landgrunskrøvini, og á sumri 2012 var ein undirnevnd sett á stovn at viðgera føroyska kravið. Undirnevndin telur 7 limir, og hesir skulu koma við eini fyrstu meting av, hvørt kravið er í samsvari við havrættarsáttmálan. Tó er tað sjálv landgrunsnevndin, ið endaliga ger av, um kravið lýkur allar treytir í havrættarsáttmálanum.

Framtíðarútlit

Í desember 2012 og januar 2013 fekk føroyska/danska sendinevndin spurningar frá undirnevndini, ið varð sett á stovn at viðgera føroyska kravið.

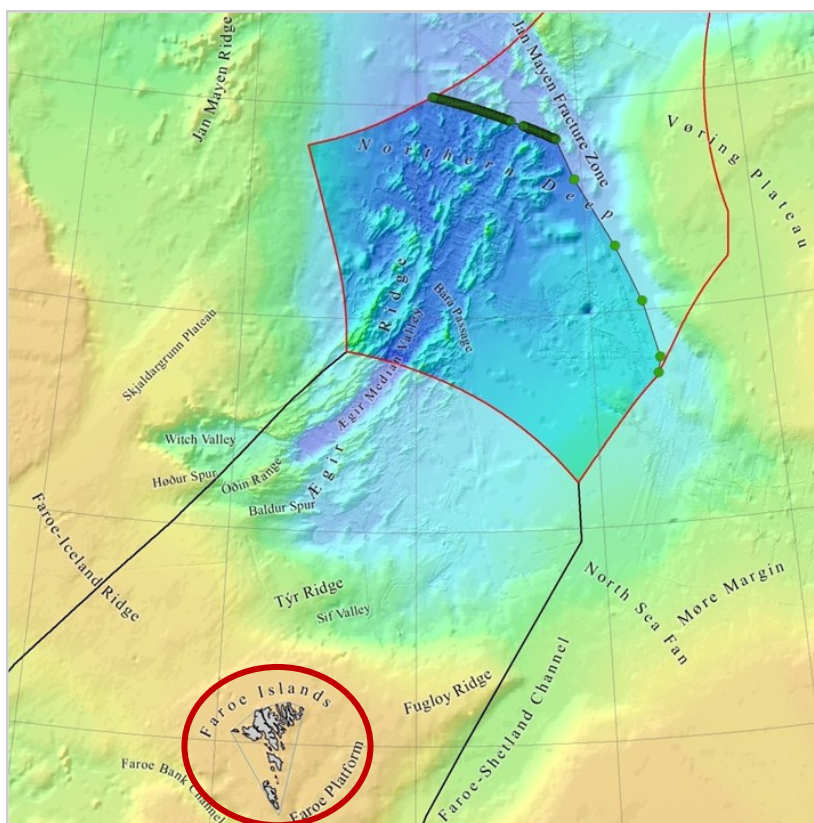
Føroyska sendinevndin varð boðin til fundar í New York, m.a. fyri at greiða nærri frá føroyska kravinum og svara settum spurningum. Í aðru viku í februar og fyrstu viku í mars 2013 var føroyska sendinevndin á fundi við undirnevndina.

Væntandi vera fleiri fundir komandi 12-18 mánaðarnar.

Norðan fyri Føroyar

Í økinum norðan fyri Føroyar eru umskarandi krøv, eftirsom bæði Noreg og Ísland krevja partar av sama øki sum Føroyar. Tað er í hesum sambandi, at londini í 2006 gjørdur eina semju um býtið av hesum felags øki. Semjan tryggjar Føroyum 27.000 ferkilometrar av samlaða økinum við umskarandi krøvum norðan fyri Føroyar.

Býtið millum londini er tó treytað av, at hvørt land sær í minsta lagi fær viðurkent øki, sum í vídd svarar til tað, sum teimum verður tillutað í semjuni. Hetta merkir, at neyðugt er, at landgrunsnevndin tekur undir við, at landgrunskravið til økið norðan fyri Føroyar er sambærlikt við havrættarsáttmála Sameindu Tjóða.

“Eitt sera drúgt og umfatandi arbeiði er gjørt. Ein hópur av jarðfrøðiligum dátum og lögfrøðiligum framførslum eru grundarlag undir landgrunskravi Føroya.”

Björn Kunoy, lögfrøðiligur ráðgevi
og sendinevndarleiðari
bjornk@tinganes.fo

Løgmaður á ráðharrafund í Arktiska Ráðnum

15. mai hittast Løgmaður og uttanríkisráðharrar úr limalondunum í Arktiska Ráðnum til ráðharrafund í Sámalandi í býnum Kiruna, ella Giron, sum býurin eitur á sámiskum. Hetta er samstundis síðsti fundur undir svenska formansskapinum, áðrenn formansskapurin verður latin Kanada.

Eitt høvuðsmál á fundinum verður væntaða undirritanin av samstarvsavtaluni um oljutilbúgving. Hetta er onnur millumtjóðaavtala, ið limalondini undirrita innan karmarnar av arktiska samstarvinum.

Hin fyrra avtalan var um leiting og bjarging (SAR) og varð undirritað á ráðharrafundinum í Nuuk í 2011.

Avtalurnar leggja upp til økt samstarv millum limalondini við m.a. felags venjingum og styrktum samskipti.

Endamálið er at styrkja førleikan í økinum til at mæta teimum avbjóðingum, sum økta vinnuliga virkseimið í norðurhøvum hevur við sær.

Arktis í brennidepilin

Áhugin fyri Arktiska Ráðnum er øktur í takt við, at Arktis seinnu árin er komið á dagsskránni í heimspolitikki. Áhugin fyri arktiska økinum kemst fyrst og fremst av útlitunum til atgongd til virðismikið tilfeingi, serliga í undirgrundini, men eisini móguligar nýggjar fiskileiðir í arktiska havinum.

Harnæst kemur áhugin av teimum búskapar- og handilsmøguleikum, sum fylgja við munandi styttri siglingarleiðum millum Atlantshavið og Kyrrahavið norður um Russland og Kanada.

Væntaðu broytingarnar í Arktis hava ført til, at spurnartekin hevur verið sett við leiklutin hjá Arktiska Ráðnum. Atfinningar hava verið frammi um, at samstarvið er ov veikt og tískil ikki nøktandi sum einasta millumtjóða samstarv um Arktis.

Ein niðurstøða á fundinum í Nuuk í 2011 var í hesum sambandi, at Arktiska Ráðið skuldi styrkjast. Avtalurnar um leiting og bjarging og oljutilbúgving eru stig á leiðini at styrkja samstarvið.

Harnæst er skrivstova (sekretariat) fyri Arktiska Ráðið sett á stovn. Skrivstovan hevur sæti í Tromsø.

Aðalskrivarin, íslendingurin Magnús Jóhannesson, er nýliga settur.

Um Arktiska Ráðið

Arktiska Ráðið varð stovnað í 1996. Ráðið er eitt uttanríkispolitiskt samstarv millum USA, Russland, Kanada og Norðurlond. Føroyar og Grønland eru partar av danska limaskapinum. Ráðið hevur sum endamál at fremja eitt friðarligt samstarv millum londini í Arktis, við denti á burðardyggja menning, umhvørvisvernd og trygd.

Arktiska Ráðið er ikki ein millumtjóða felagskapur. Tað merkir m.a., at semja skal vera millum limalondini um allar avgerðir, og at hesar avgerðir ikki eru lögfrøðiliga bindandi fyri londini.

Frá at hava verið eitt øki, sum fyrst og fremst hevði áhugan hjá vísindafólki, er arktiska økið vorðin ein miðdepil í heimspolitikki. Útlitini til eitt ísfrítt Arktis hava økt um áhugan og vánunum fyri búskapar- og handilsligum móguleikum, sum fylgja við munandi styttri siglingarleiðum norður um

Russland og Kanada, og at tilfeingi í undirgrundini verða atkomulig.

Frakland, Holland, Pólland, Spania, Stórabretland og Týskland hava fasta eygleiðarastøðu í Ráðnum.

Millum teirra, ið hava latið inn umsókn um eygleiðarastøðu, eru Kina, Italia, Suðurkorea, ES, Japan, Singapor og India. Harafturat hava millumlanda felagsskapir (teirra millum NAMMCO) og millumlanda áhugafelagsskapir eygleiðarastøðu.

Seks felagsskapir fyri upprunafólk eru fastir luttakarar í Arktiska Ráðnum:

Inuit Circumpolar Council, Saami Council, Russian Arctic Indigenous Peoples of the North, Aleut International Association, Arctic Athabaskan Council og Gwich'in Council International.

Felagsskapirnir luttaka á jøvnum føti við limalondini í orðaskiftinum. Hesir kunnu tó ikki taka formligar avgerðir í ráðnum.

Arbeðsbólkar í Arktiska Ráðnum

Seks arbeðsbólkar eru í Arktiska Ráðnum. Bólkarnir eru mannaðir við serfrøðingum, og bólkarnir fáast eitt nú við gransking í samfelags- og náttúruviðurskiptum og í Arktis. Fýra av hesum bólkom (Arctic Monitoring and Assessment Programme (AMAP), Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF), Protection of the Arctic Marine Environment (PAME) og Emergency Prevention, Preparedness and Response (EPPR)) vórðu stovnaðir longu undir umhvørvis-samstarvinum AEPS frá 1991.

Sum partur av avgerðini um at seta Arktiska Ráðið á stovn, varð arbeðsbólkurin Sustainable Development Working Group (SDWG) stovnaður. Orsøkin var avgerðin um, at ráðið eisini skuldi umfata burðardyggja menning og livikor hjá íbúgvunum í Arktis.

Seinni er arbeðsbólkurin Arctic Contaminants Action Program (ACAP) komin afturat.

Hvør arbeðsbólkur hefur egið stýri og egna skrivstovu. Skrivstovurnar liggja í ymsum limalondum og eru fyrst og fremst fíggaðar av vertslandinum. Føroyar luttaka í flestu av arbeðsbólkunum.

2-ára formansskapur

Eitt limaland hefur formansskapin fyri Arktiska Ráðið í eitt tvey-ára tíðarskeið, og formansskapurin endar við einum ráðharrafundi. Ráðharrafundurin samtykkir eina yvirlýsing, hvørs endamál er at lýsa politisku raðfestingarnar í samstarvinum.

Ein fastur embætismannabólkur, kallaður SAO - Senior Arctic Officials, heldur vanligu fund tvær ferðir um árið. SAO hefur til endamáls at leiðbeina arbeðið hjá arbeðsbólkunum og at fyrireika mál til politiska viðgerð á ráðharrafundinum. Hanna í Horni úr uttanríkistænastuni á Løgmannsskrivstovuni er umboð fyri Føroyar í SAO.

Løgmaður saman við starvsfeløgum á ráðharrafundinum í Nuuk í 2011.

Grønlendsku, donsku og føroysku limirnir í SAO — Senior Arctic Officials.

Búmerkið hjá Arktiska Ráðnum

Hanna í Horni, fulltrúi
Toymisleiðari fyri arktiska toymið
hanna@tinganes.fo

Arktiska útgreiningin viðvíkjandi Føroyar og Arktis

Føroyar liggja við høvuðsdyrnar til Arktis, og hetta kann fáa stóran politiskan og búskaparligan týðning komandi árinum. Landsstýrið hevur tí sett sær sum mál at gera eina ætlan fyri, hvussu Føroyar best gagnnýta fyrimumirnar av broytingunum, sum fara fram í arktiska økinum. Somuleiðis skal kannast hvussu vit á besta hátt verja okkum móti árinum, ið standast av nýggjum farleiðum í arktiska økinum.

Føroyar eru partur av heildarætlanini *Kongeriget Danmarks Strategi for Arktis 2011-2020*, ið fevnr um Danmark, Grønland og Føroyar. Hendan ætlanin er gjørd í samstarvi millum londini og miðjar móti at styrkja leiklutin hjá Kongsríkinum sum virkin leikari í Arktis.

Heildarætlanin snýr seg í flestu førum um rættiliga yvirskipað og prinsipiell mál, ið fevna um grundleggjandi meginreglur og breitt samstarv millum partarnar. Málið er eitt friðarligt og trygt Arktis við sjálvberandi búskaparligari menning,

» Føroyar liggja við høvuðsdyrnar til Arktis. Hetta kann fáa stóran politiskan og búskaparligan týðning komandi árinum «

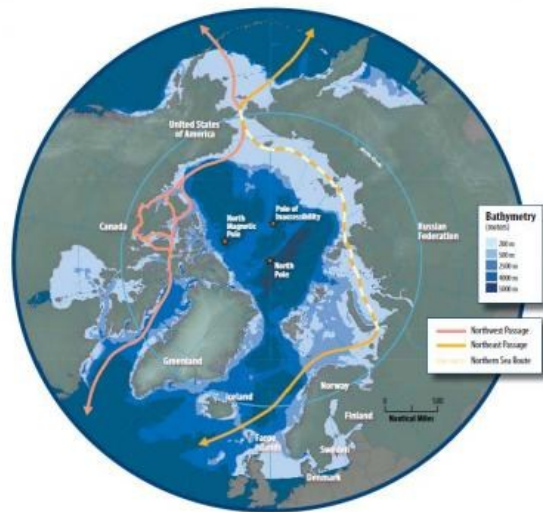
ið virðir viðbreknu náttúruna.

Stórir partar av viðurskiftunum í felags heildarætlanini snúgvá seg um málsøki, ið vit sjálvi umsita sum føroysk sermál. Landsstýrið hevur tí met, at tørvur eisini er á einari serstakari útgreining av føroyskum áhugamálum. Føroyska útgreiningin er

ætlað sum grundarlag undir einari breiðari politiskari viðgerð av støðu Føroya í Arktis, og hvussu Føroyar á besta hátt brynja seg til nýggju móguleikarnar og avbjóðingarnar.

Uttanríkstænastan á Løgmannsskrivstovuni stendur fyri arbeiðinum við útgreiningini. uttanríkstænastan hevur ábyrgd av samskipanini, umframt at skriva og ritstjórna. Arbeitt verður tætt saman við viðkomandi aðalráðum, stovnum og áhugapørtum.

Útgreiningin verður handað løgmanni í apríl 2013.

Nýggju siglingarleiðirnar: Landnyrðingsleiðin, ið er siglingarleiðin norður um Russland, og útnyrðingsleiðin, ið er siglingarleiðin norður um Kanada. Føroyar liggja væl fyri á landnyrðingsleiðini.

Útgreiningin

Útgreiningin er uppbygd við støði í fimm høvuðsevnum. Tilmæli og niðurstøður verða gjørdar til hvørt evni:

Føroyar sum viðspælari í millumlanda samstarvi um Arktis: Hugt verður at, hvussu Føroyar kunnu styrkja sín leiklut í Arktis.

Búskaparligir móguleikar: Hugt verður at, hvussu vit í Føroyum gagnnýta nýggju móguleikarnar best.

Náttúra- og umhvørvi: Hugt verður at umhvørvisavbjóðingum í Føroyum, serliga við atliti til øktu skipaferðsluna í Arktiska økinum.

Trygd og tilbúgvng: Spurningurin um trygd og tilbúgvng verður viðgjørdur.

Gransking og undirvísing: Mett verður um, hvussu Føroyar kunnu økja um granskingarvirksemi og taka størri lut í altjóða arktiska granskingarumhvørvinum.

Ísurin bráðnar

Veðurlagsbroytingar eru eitt altjóða fyrbrigdi, ið elvur til óvanligt veðurlag nógvastaðni í heiminum. Tað er tó í Arktis, at veðurlagsbroytingarnar eru mest sjónligar og hava tær ógvusligastu fylgjurnar.

Veðurlagsserfrøðinganevndin hjá Sameindu Tjóðum staðfesti í 2007, at miðalhitin í arktiska økinum økist tvær ferðir skjótari enn miðalhitin í restini av heiminum.

Arktiska økið hevur verið eygleitt við fylgisveinum síðani 1979. Máttingarnar vísa, at í hesum tíðarskeiði er summarísurin minkaður við 40 prosentum. Hetta hevur við sær, at øki, ið higartil hava verið fjald av ísi, verða atkomulig.

Margretha Nónklett, fulltrúi
margrethan@tinganes.fo

Skyldur Føroya sambært mannarættindasáttmálum

Føroya løgting hevur samtykt sje ymiskar mannarættindasáttmálar hjá Sameindu Tjóðum:

- ⇒ **Semingina um borgarlig og politisk rættindi.**
- ⇒ **Semingina um búskaparlig, sosial og mentanarlig rættindi.**
- ⇒ **Kvinnurrættindasáttmálan.**
- ⇒ **Sáttmálan móti mismuni vegna rasu.**
- ⇒ **Barnarættindasáttmálan.**
- ⇒ **Sáttmálan móti nýtslu av píning.**
- ⇒ **Sáttmálan um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek.**

Hvør einstakur sáttmáli áleggur sáttmálalondunum nakrar skyldur, sum skulu tryggja mannarættindi innan ymisk øki. Londunum verður álagt fjórða hvørt ár at lata inn frágreiðing, ið skal lýsa, hvussu tað einstaka landið fylgir ásetingunum í sáttmálanum.

Áhugafelagsskapir hava somuleiðis móguleikan at lata inn sínar egnu frágreiðingar til ST um, hvussu stóðan er í mun til teir ymsu sáttmálarnar. Hesar stóðar kallaðar *skuggafrágreiðingar*.

Á leið eitt til trí ár eftir, at landið hevur latið inn frágreiðing, skipar ST fyri eini hoyring. Undir

hoyringini verður spurt nærri til frágreiðingina og til viðmerkingarnar frá áhugafelagsskapunum.

ST kemur við tilmælum um, hvar ynskiligt er, at landið betrar um viðurskiftini. Ein ST serfrøðinganevnd stendur fyri hoyringini. Hesar nevndir eru ymiskar alt eftir, hvørjum sáttmála eftirmetingin tekur stóði í. Sum heild eru allar nevndirnar sera ítøkiligar og nærlagdar í síni viðgerð.

ST fór í 2006 undir eina tilgongd, kallað *Universal Periodic Review* (UPR). Hetta er ein nýggj tilgongd, har øll ST limalond fjórða hvørt ár skulu lata inn frágreiðing til ST. Frágreiðingin fevnir um alt mannarættindaøkið og tekur ikki stóði í einstøkum sáttmála. Somuleiðis verður eftirfylgjandi skipað fyri eini hoyring, har limalond skulu fyri ST Mannarættindaráðið at eftirmeta stóðuna í egnum landi sum heild.

Til hesa hoyring eru tað ST limalondini og ikki ein serfrøðinganevnd, sum fáa høvi at koma við viðmerkingum, spurningum og tilmælum.

Føroyskar ST frágreiðingar

Tað er Danmark sum sáttmálapartur, ið letur inn frágreiðingar til ST. Í 2004 byrjaði landsstýrið at raðfesta ST frágreiðingar, tá fyrsta veruliga samanhangandi føroyska frágreiðingin um mannarættindi varð latin ST.

Hendan frágreiðingin var um kvinnurrættindasáttmálan (CEDAW).

Frágreiðingin var ein sjálvstøðugur partur av donsku frágreiðingini. Áðrenn hetta varð lýsing av stóðuni í Føroyum á ymsu økjum flættað saman við lýsingini av stóðuni í Danmark.

Í dag verður arbeiðið skipað soleiðis, at Landsstýrið skrivar eina frágreiðing, sum kemur við í donsku frágreiðingina antin sum sjálvstøðugur partur ella sum eitt fylgiskjal. Grønland hevur á sama hátt sína egnu frágreiðing.

Arbeiðið at skriva frágreiðingarnar

Uttanríkistænastan á Løgmannskrivstovuni samskipar arbeiðið at tilevna ST frágreiðingarnar.

Tað eru tó aðalráðini, sum í stóran mun hava neyðugu vitanina um, hvussu Føroyar fylgja ásetingunum í teimum ymsu sáttmálanum. Tískil hava aðalráðini stóran leiklut at veita íkast til frágreiðingarnar og annars tryggja fakliga innihaldið.

Síðan landsstýrið fór at skriva egnar frágreiðingar, hava Føroyar eisini verið umboðaðar til tær ymsu ST

hoyringarnar. Tá talan hevur verið um tvørgangandi tilgongdir sum UPR ella breiðu sáttmálarnar, t.d. Semingina um borgarlig og politisk rættindi og Semingina um búskaparlig, almanna og mentanarlig rættindi, hevur Løgmannskrivstovan umboðað Føroyar.

Til hoyringar um teir fakligu sáttmálarnar, so sum Barnarættindasáttmálan, hava onnur ráð, t.d. Almannamálaráðið, umboðað Føroyar.

Komandi ST frágreiðing

Tann 23. mai 2013 skal Danmark, saman við Føroyum og Grønlandi, lata inn frágreiðing til ST um kvinnurættindasáttmálanum (CEDAW). ST aðalfundururin samtykti sáttmálan í 1979, og Danmark setti sáttmálan í gildi í 1983 uttan fyrivarni fyri Føroyar.

Hetta er áttanda CEDAW frágreiðingin hjá Danmark, síðan sáttmálin kom í gildi. Føroyar hava latið inn sjálvstøðugar frágreiðingar tvær tær seinastu ferðirnar. Samskipandi arbeiðið er byrjað millum Løgmannsskrivstovuna, Almannamálaráðið, Vinnumála-ráðið, Mentamálaráðið, Innlendismálaráðið, Heilsumálaráðið og danskar myndugleikar.

Í slíkum frágreiðingum verður støða tikin til tær viðmerkingar og tey tilmæli, sum CEDAW nevndin kom við undir hoyringini seinast. Frágreiðingin kemur at greiða frá, hvørt Føroyar hava fylgt nøkrum av tilmælunum, hvussu Føroyar fylgja ásetingunum í sáttmálanum, og hvussu støðan sum heild er við kvinnurættindum í Føroyum.

ST leggur stóran dent á, at áhugafelagsskapir verða tiknir við í tilgongdini. Tann 28. januar 2013 skipaði Amnesty International Føroya Deild fyri kunn- andi fundi um møguleikar hjá áhuga- felagsskapum at koma við skuggafrá- greiðingum til CEDAW frágreiðingina.

Umboð fyri Løgmannsskrivstovuna luttok á fundinum og kunnaði um arbeiðs- tilgongdina hjá landsstýrinum, og hvussu áhugafelagsskapir kunnu gera sína ávirkan galdandi.

Umframt møguleikan at skriva skuggafrá- greiðingar, fáa áhugafelagsskapirnir frá- greiðingina til hoyringar.

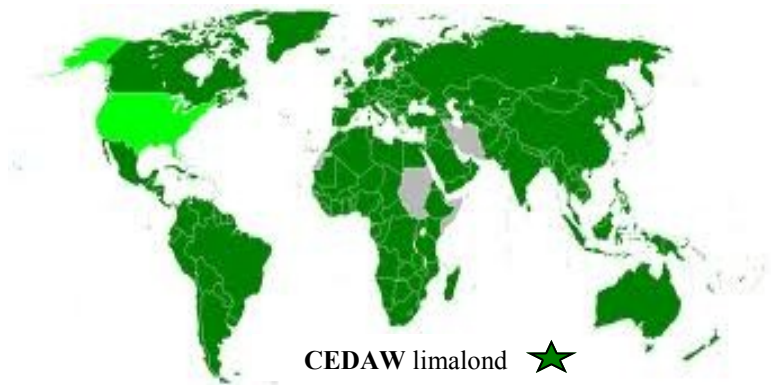
Komandi ST hoyring

Tann 10. mai skulu Danmark, Føroyar og Grønland til hoyringar í sambandi við Semingina um búskaparlig, sosial og mentanarlig rættindi (CESCR). ST aðalfundururin samtykti sáttmálan í 1966, og Danmark setti sáttmálan í gildi í 1972 uttan fyrivarni fyri Føroyar.

Hoyringin verður í Geneve og tekur støði í fimtu CESCR frágreiðingina, sum Danmark saman við Føroyum og Grønlandi lat ST í 2009. CESCR nevndin hevur í hesum sambandi sent eina røð av spurnin- gum, kallað "list of issues", sum skulu svarast áðrenn hoyringina.

Uppgávan hjá CESCR nevndini er at kanna, hvussu londini fylgja ásetingunum í sáttmálanum. Nevndin tekur tó eisini við frágreiðingar frá áhugafelagsska- pum og viðmerkingar annars frá viðkomandi þórtum.

Ein slík hoyring førir vanliga við sær, at nevndin kemur við ymsum tilmælum til, hvussu sátt- málalandið betur kann fylgja ásetingunum í sáttmála- num. Undir hoyringini svara Føroyar fyri sína egnu frágreiðing og annars á økjum, sum eru føroyskt málsøki.

CEDAW limalond ★

Føroyskar frágreiðingar latnar ST

2004: Kvinnurættindasáttmálin (Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination against Women).

2007: Semingin um borgarlig og politisk rættindi (International Covenant on Civil and Political Rights).

2008: Kvinnurættindasáttmálin (Convention on the Elimination of all forms of Discrimination against Women).

2008: Barnarættindasáttmálin (Convention on the Rights of the Child).

2009: Sáttmáli móti mismuni vegna rasu (International Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination).

2009: Semingin um búskaparlig, sosial og mentanarlig rættindi (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights).

2010: Sáttmáli móti nýtslu av pínung (Convention against Torture – and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment).

2011: UPR frágreiðing (Universal Periodic Review).

2011: Sáttmáli um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek

Durita L. Jóansdóttir, ritari
duritalj@tinganes.fo

Útflutningsframi

Útflutningsframi er at leggja til rættis ætlanir fyri, hvussu landsins myndugleikar skapa betri karmar hjá vinnufyrirøkum á útlendskum marknaðum. Málið er at skapa sær og samfelagnum fleiri inntøkur.

Nógvar broytingar hava verið á virkisøkinum útflutningsframi seinastu árin. Virkisøkið er flutt frá Menningarstovuni yvir SamVit til Uttanríkisráðið, fyri síðani at verða skipað eindina *Promote Faroe Islands* í uttanríkistænastuni á Løgmannsskrivstovuni eftir valið í 2011. Á hesi ferðini er ferðavinnan bæði komin og farin sum partur av málsøkinum.

Pengarnir til at arbeiða við útflutningsframa eru ógvuliga avmarkaðir. Á játtanini hjá Løgmannsskrivstovuni eru 800.000 krónur settar av til at marknaðarføra feroyska vinnu. Meginparturin av játtanini fer til ávísar söluráðstevnur uttanlands, meðan ein minni upphædd verður nýtt til eitt nú skipandi vinnur.

Landsstýrið hevur í samgonguskjalinum sett sær fyri at evna til uppskot um útflutningsráð, ið ætlandi verður lagt fyri lögtingið í heyst. Frameftir kann tí roknast við, at hetta virkisøkið verður hægri raðfest.

Føroysk útrás

Sjónligheit og greiður samleiki á altjóða marknaðum er ein fortreyt fyri framhaldandi vøkstri og menning í feroyskari útflutningsvinnu. Hóast stórar og sterkar heima í Føroyum, eru feroysku útflutningsfyrirtøkurnar pinkufyrirtøkur sammettar við kappingarneytar á útlendskum marknaðum.

Kappingin um marknaðarpartar og sjónligheit er hörð, og tað er í mongum førum sera tungt hjá hesum lutfalsligu smáu fyrirtøkunum at marknaðarføra seg á altjóða marknaðum hvør sær. Tilskil er skynsamligt at skipa eina felags marknaðarførðslu, og í samband við messur kunnu landabásar ella felags átøk lona seg.

Grundsjónarmiðið er, at í felag megna vit munandi meiri enn hvør sær.

European Seafood Exposition -heimsins størsta sjómatar messa

23. til 25. apríl í ár luttaka fleiri feroyskar fyrirtøkur á heimsins størstu sjómatar messu, ESE - European Seafood Exposition, í Brússel. *Promote Faroe Islands* samskipar feroyska landabásin á messuni í tøttum samstarvi við luttakandi fyrirtøkurnar. Sendistova Føroya í Brússel hjálpir somuleiðis til við fyriskipanini.

Promote Faroe Islands skipar á hvørjum ári fyri luttøkuni hjá fremstu fiski- og alivinnufyrirtøkum. Hesar taka lut á einum felags feroyskum landabási. Landabásurin er staðsettur soleiðis, at feroysku fyrirtøkurnar eru sera sjónligar á messuni. Á básinum hitta fyrirtøkurnar keyparar og knýta nýggj sambond, eins og tær nýta høvið at røkja verandi sambond við kundar. Hjá nøkrum fyrirtøkum er luttøkan á fiskivinnumessuni í Brússel í roynd og veru einasta marknaðar- og sölutáttur á hvørjum ári.

Fyrsta ESE luttøkan hjá Føroyum var í 1992, og undirtøkan er vaksin stóðugt síðani. Semja er um, at messan hevur havt stóran týðning og gjørt sítt til, at Føroyar í dag hava fingið ein samleika sum fiskivinnutjóð millum aðrar.

Margretha Jacobsen, fulltrúi
margrethan@tinganes.fo

Birita Nolsø, fulltrúi
biritan@tinganes.fo

Offshore Europe 2013

Í meira enn 20 ár hava feroingar leitað út í heim at kanna nýggjar møguleikar og avbjóðingar á oljuvinnuøkinum. Í 1991 var orsökkin, at olja og gass var funnið í grannaøkinum. Í dag er vónin, at sama tilfarið verður funnið í feroysku undirgrundini. 3. til 6. september í ár verður Offshore Europe 2013 hildin í Aberdeen í Skotlandi. Tað eru uttanríkistænastan, *Promote Faroe Islands*, í samstavi við Oljuvinnufelagið og FOIB, sum skipa fyri feroysku luttøkuni.

Offshore Europe er ein framsýning fyri undirveitarar til oljuindnaðin. Feroingar hava ein landabás á framsýningini í Aberdeen, t.v.s. at feroysku veitararnir, ið bjóða seg fram í oljuvinnuni, arbeiða út frá sama palli. 62°N skipar gisting og flutning í samstarvi við Atlantic Airways.

Annað hvørt ár luttaka feroyskar fyrirtøkur á Offshore Northern Seas í Stavanger (ONS) og annað hvørt ár á Offshore Europe í Aberdeen (OE).

ESE landabásurin í Brússel. Í felag megna vit munandi meiri enn hvør sær.

Slóðir
[Offshore Europe 2013](#)
[Oljuvinnufelagið FOIB](#)
[ESE](#)

Kreativar vinnur

Kanningar í Norðurlondum, og Evropa vísa, at kreativu vinnurnar eru millum skjóttast vaksandi vinnuøki. Ein kortlegging úr Íslandi frá 2010 vísti, at kreativi búskapurin var um 200 milliardir ÍSK, svarandi til einar 10 mia. DKK. Seinastu árin er eitt ávíst arbeiði lagt í at menna og at fremja føroyska útrás í mun til skapandi vinnur.

Felagsfundir hava verið millum Promote Faroe Islands eindina á Løgmansskrivstovuni, Mentamálaráðið og Vinnumálaráðið kring kreativar vinnur. Eitt væleydnað felags tiltak var ein verkstova og ráðstevna um kreativar vinnur og iløgur í 2010.

Ráðini hava somuleiðis umrøtt ein møguligan kreativan depil og onnur viðkomandi mál. Í norðurlendskum høpi sita umbøð fyrri Vinnumálaráðið og Mentamálaráðið í stýrisbólkinum fyrri KreaNord samstarvið.

KreaNord hevur nýliga gjørt eina policy-analysu í Norðurlondum. Føroyar vóru við í hesum arbeiði. Les frágreiðingina her: [Store forandringer, store muligheder](#). Les frágreiðingina [Towards Creative Iceland: building local, going global](#).

KreaNord

KreaNord er eitt samstarv undir Norðurlandska Ráðharraráðnum. Endamálið er at bøta um vakstrar-møguleikarnar fyrri mentanarligar og kreativar vinnur í Norðurlondum. Somuleiðis er endamálið at menna og marknaðarføra Norðurlond sum ein kraftdepil fyrri kreativar vinnur.

Samstarvið er við til at savna royndir, vitan og menningarvisjónir á mentanar- og vinnuøkinum. Umbøð fyrri Føroyar í KreaNord eru Alda Joensen fyrri Mentamálaráðið og Oyvindur av Skarði fyrri Vinnumálaráðið. Meira kunning um KreaNord finst [her](#).

Kelda: www.mmr.fo

FAME samstarvið

Frágreiðingin hjá KreaNord staðfestir, at nógvir ótroyttir møguleikar eru í kreativum vinnum. Eitt ítøkilig dæmi um, hvussu lítið tað í veruleikanum skal til fyrri at fáa munadygg úrslit, er FAME samstarvið. FAME merkir *Faroe Islands Alliance for Music Export*.

Tríggir partar myndaðu upprunaliga FAME samtakið: G! Festival, TUTL og Promote Faroe Islands. Samstarvið fevnir um altjóða fjølmiðlavitjanir, um førleikamennandi tiltøk og um eina altjóða tíðinda-tænastu. Alt hetta hevur til endamáls at fremja altjóða útrás av føroyskum tónleiki. Í samband við fjølmiðlavitjanir á G! í 2012 kom Ferðaráð Føroya við í samstarvið. Atlantic Airways hevur somuleiðis ein týðandi leiklut í mun til flutning. Í felag megna vit av sonnum munandi meira enn hvør sær.

Úti í heimi er G! eitt sterkt búmerki innan tónleik. Saman við TUTL er gjørligt at sameina yvirskipaða branding og ítøkilig átøk og sølulið. G! hevur frá byrjan sett sær sum mál at fáa føroyskan tónleik út um landoddarnar. Síðani 2006 hevur festi-valurin samstarvað við almennar myndugleikar um at nýta G! sum pall til tónleikaframa uttanlands. Í 2012 kom plátufelagið TUTL við í hetta samstarvið. TUTL hevur 35 ára drúgvar royndir og er ein virðismikil og týðandi samstarvspartur. Virðið í hesum samstarvi er sera sjónligt, tá hugt verður at úrslitunum av fjølmiðlaátakinum í samband við G! 2012.

15 milliónir hoyrdu um Føroyar

Fjølmiðlaátakið í 2012 fevndi um í alt 26 fólk úr 10 ymsum londum. Evropa var høvuðsmarknaðurin, og londini vóru Týskland, Eysturríki, Sveits, Belgia, Frakland, Holland, Danmark, Ongland, Luxembourg og Ísland. Hesi vóru vald út við stórum umhugsni og í samráð við eitt altjóða PR felag. Fleiri enn 15 milliónir

fólk hoyrdu um Føroyar, føroyskan tónleik og um G!. Eitt nú var ein grein úr einum miðli í Eysturríki lisiin fleiri enn 150.000 ferðir. Heili 8 føroysk tónlistafólk geva út og fara á konsertferð í Evropa í ár. Fleiri týðandi plátusáttmálar og bookingavtalur komu í lag. Millum føroysku tónleikanøvnini gjørdi Marius Ziska ein plátusáttmála við týska Stargazer og Benjamin við Pop-up Records. Báðir gjørdu booking sáttmála við Pop-up Booking. Harumframt fekk TUTL eina distribútiónsavtalu við Cargo og Believe fyrri sonevnda "GSA marknaðin," ið fevnir um Týskland, Sveits og Eysturríki. Tað merkir, at alt katalogið hjá TUTL verður tøkt í áðurnevndu londum. Fleiri nýggjar útgávur hjá TUTL vera somuleiðis førðar fram við promotion herferðum í GSA økinum.

Útgávur og konsertferðir eru á skránni í 2013 við m.ø. Benjamin, Eivør, Hamferð, Sakaris og Orka. Ein eftirmeting av FAME samstarvinum fæst her:

[Export results & Media Coverage](#).

Benjamin saman við stjóranum á Iceland Airwaves, Grími Atlason. FAME samstarvið hevur veitt ein karm, sum hevur givið Benjamini og øðrum fleiri ítøkilig framstig úti í heimi.

Sendistova Føroya í Brüssel

Hóast Føroyar ikki eru partur av ES, hava ES politikkur og -lógáva stóra ávirkan á Føroyar og føroysk viðurskipti. Tí ræður um at tryggja best møguligar treytir at samstarva undir. Verandi samstarv millum Føroyar og ES fevnir í høvuðsheitum um vøruhandil, fiskivinnu og gransking.

Sendistova Føroya í Brüssel hevur sum høvuðsuppgávu at fylgja gongdini á viðkomandi økjum í ES og at virka føroyskum áhugamálum at frama í politisku høvuðsborg Evropu.

Umframt at røkja formligu viðurskiptini við ES stovnar og -limalond, er uppgávan hjá sendistovuni at umboða Føroyar í breiðum høpi. Harnæst er uppgávan at vísa á, hvat Føroyar hava at bjóða á øllum økjum, alt frá vinnulívi til gransking og mentan. Sendistovan hjálpir til við at knýta sambond millum Føroyar og ES kervið í tøttum samstarvi við uttanríkisráðgjafastovna. Somuleiðis verður skipað fyri eignum tiltøkum, ið varpa ljós á Føroyar. At enda virkar sendistovan sum bindilið millum føroyskar stovnar, ið samskipta við ES. Í slíkum førum verður stuðlað undir tað praktiska og luttikið verður á fundum eftir tørvi.

Fleiri nýggjar politiskar ætlanir eru til viðgerðar í ES í ár, samstundis sum ein nýggj kós fyri fíggar- og búskaparpolitikk í ES verður sett fyri tíðarskeiðið 2014 til 2020. Endurskoðan av felags ES fiskivinnu-politikkinum er evnið í politiskum samráðingum í løtuni millum ES tingið og ES ráðið.

Ein nýggj sjev-ára ætlan fyri evropeiska granskingarsamstarvið skal verða samtykt innan árslok. Eisini er ein ES havstrategi fyri búskaparmentan í evropeiska Atlantsøkinum í umbúna. Harumframt er stórus áhugi í ES fyri samstarvi í Arktis. Landsstýrið hevur sett sær sum mál at gera Føroyar sjónligari í ES høpi sum ein virðismikil leikari í økisbundnum samstarvi í Útnorði og Arktis.

Sendistovan fylgir rákinum og viðgerðini í ES á hesum og øðrum viðkomandi økjum.

Umboð frá ES nevndini innan gransking og nýskapan á fundi á Sendistovuni. Greitt var frá nýggja ES granskingarsamstarvinum, Horizon 2020, ið eftir ætlan skal taka við í 2014 eftir verandi FP7 samstarvið, sum Føroyar eru partur av.

Fyrsta september í fjør var sendifólkaskifti á sendistovu Føroya í Evropeasamveldinum.

Kate Sanderson tók ták við starvinum sum sendikvinna tey næstu trý árin eftir Gunnar Holm Jacobsen, ið hevði verið sendimaður síðan 2009. Kate hevur drúgvar royndir í føroysku uttanríkisráðgjafastovni, har hon hevur starvast síðani 1998.

Varpa ljós á mentan og list í Evropa

Føroyska sendistovan verður nú limur í EUNIC netverkinum, og í heyst verða vit fyrstu ferð partur av einum EUNIC mentanartiltak. Í samband við tiltakið verður ein føroysk yrking at síggja umborð á metrotokum og bussum í Brüssel. Sendistovan hevur sett sær sum mál at menna eitt virkið samstarv við føroyskar mentanarstovnar til tess at fáa føroyska mentan og list meira fram í ljósið á evropeiska meginlandinum.

Sendistovan hevur tikið stig til samstarv við EUNIC-Brussels, sum er ein samgonga av evropeiskum mentanarstovnum og mentanardeildum hjá sendistovum. 19 limir eru í felagsskapinum, og føroyska sendistovan verður, frá í ár at rokna, atlimur í hesum bólki.

Høvuðsdeildin hjá EUNIC er í Brüssel, og felagskapurin hevur harumframt fleiri staðbundnar bólkar kring heimin. EUNIC Brussels er ein tann virknasti av hesum lokalu bólkunum.

EUNIC-Brussels skipar fyri felags mentanartiltøkum í Belgia. Skipað verður fyri umleið fimm tiltøkum árliga, harav nøkur eru afturvendandi. Allir limir hava móguleika at skjóta upp tiltøk. Um undirtøka fæst frá í minsta lagi 3 limum, kann tiltakið skipast sum eitt EUNIC tiltak. Hetta ber so aftur í sær móguleika fyri peningaligum stuðli.

EUNIC samstarvið gevur sendistovuni betri móguleikar at varpa ljós á Føroyar og føroyska mentan í Belgia. Somuleiðis verða sambond knýtt, ið kunnu koma føroyskum mentanarlívi til góðar.

Við EUNIC samstarvinum fær sendistovan ein móguleika at luttaka á størri tiltøkum, uttan at arbeiðsbyrðan verður ov tung á lítlum sendistovuni.

Lesandi uppliva ES í praksis

Hvørt hálvár er vanliga ein starvslesandi í arbeiði á sendistovuni. Her kann ein føroyskur lesandi roynd ástøði í verki og arbeiða fulla tíð á einum spennandi og viðkomandi arbeiðsplássi. Sendistovan liggur í brennideplinum millum allar stóru ES stovnarnar.

Virksemið á Sendistovuni gevur teimum starvslesandi gott innlit í ES skipanina og í viðurskiftini millum Føroyar og ES. Skipanin fyri starvslesandi hevur nú virkað í fleiri ár og gevur ungum lesandi høvi at fáa sær viðkomandi arbeiðsroyndir í einum læruríkum altjóða umhvørvi.

Birita í ES háborg

Várhálvuna 2013 er Birita í Dali í starvsvenjing á sendistovuni. Birita lesur stjórn málafrøði, cand.scient.pol, á 5. ári. Hon hevur stóran áhuga fyri føroyskum samfelagsviðurskiftum í altjóða høpi og hevur lagt dent á føroysk og norðuratlantisk evni í síni útbúgving. Sambært Biritu var Sendistova Føroya í ES tí upplagda staðið til starvsvenjing.

Gerandisdagurin hjá Biritu á sendistovu Føroya er fjølbroyttur. Hon fylgir við í ymsum málum og tekur lut á nevndarfundum og øðrum tiltøkum í ES tinginum.

Harnæst, skrivur hon frágreiðingar, ger kanningar og finnur fram upplýsingar og viðkomandi evni hjá sendistovuni at kunna heim til Føroya um.

Frida S. Johannessen umboðar Føroyar og Sendistovuna í mentanarsamstarvi í Brússel.

Frida hevur verið í føstum starvi sum skrivari og fulltrúi á sendistovuni síðan september 2009. Frida, ið er ættað úr Havn, býr fast í Antwerpen í Belgju saman við belgiska manni sínum og trimum børnum.

Hon hevur lisið í Amsterdam og í Antwerpen og dugir bæði høvuðsmálini í Belgja.

Kunning um skipanina kring starvslesandi fæst á www.tinganes.fo ella við at seta seg í sambandi við Leiv Langgaard á Løgmansskrivstovuni leivurl@tinganes.fo, tel.: +298 306000.

EUNIC tiltakið 2013:

Føroysk yrking í tokum og bussum

Í samstarvi við Rithøvundafelag Føroya skipar sendistovan fyri føroyskari luttøku á tiltakinum Transpoeisi.

Seinastu trý árin hevur Transpoeisi verið eitt afturvendandi tiltak um heystið í Brússel. Talan er um verkætlan, ið varpar ljós á skaldskap og mál. Yrkingar á umleið 20 ymiskum málum verða í heyst sýndar fram í metrotokum, sporvognum og bussum kring býin.

Hetta er fyrstu ferð, at høvi verður at fáa eina føroyska yrking við. Talan er um eina stutta yrking, ella brot úr longri yrking, úr hvørjum luttakandi landi.

Umframt at yrkingarnar verða sýndar á upprunamálinum, verða tær týddar til landsmálini franskt og hálendskt.

Slóðir

EUNIC - www.eunic-brussels.eu

Transpoeisi: www.transpoeisie.eu

Sendistovan húsast í skrivstovubygningi mitt í evropeiska býlinginum í Brússel.

Tað er stutt at ganga til ES tingið, ráðið og nevndina, umframt aðrar sendistovur, ið alt er miðsavnað í sama býarøki.